

Faktu lapa – naudas drošība

- Ja latu gadījumā visbiežāk mēģina viltot monētas un banknošu viltojumi sastopami reti, tad ar eiro situācija ir pretēja – **biežāk mēģina viltot eiro banknotes**;
- **Eiro monētu gadījumā faktiski nav jāuztraucas par viltojumiem** – tādi ir sastopami ļoti reti.
- No eiro monētām visbiežāk vilto 2€, seko 1€ un 0.50€:

Viltoto eiro monētu skaita sadalījums (2009-2012)

	50 eiro centi	1 eiro	2 eiro	kopā
2012	31 000	32 000	121 000	184 000
2011	28 000	34 500	94 500	157 000
2010	24 900	30 800	130 300	186 000
2009	18 000	26 500	127 500	172 100

Kopā 2013. gada jūlijā apgrozībā bija **104,35 miljardi eiro monētu**, līdz ar to viltojumu skaits un cilvēku risks ar tādiem saskarties ir neliels (1 pret 567 000);

- **2012. gadā no apgrozības izņemts 531 000 viltotu eiro banknošu** (2011. gadā – 606 000 viltotu eiro banknošu). 2013. gada pirmajā pusē no apgrozības izņemts 317 000 viltotu eiro banknošu (pieaugums par 26.3%, salīdzinot ar 2012. gada 1. pusgadu). Kopumā 2013. gada jūlijā apgrozībā bija **15.65 miljardi eiro banknošu** (viltoto un īsto banknošu attiecība 1 pret 30 000);
- Visvairāk vilto pašas izmantotākās - 20 un 50 eiro - banknotes, turklāt 20 eiro banknošu viltojumi biežāk sastopami Dienvideiropā, bet 50 eiro banknošu viltojumi – Centrāleiropā;
- Jauno eiro zonas dalībvalstu (arī Igaunijas) pieredze liecina, ka **pēc eiro ieviešanas situācija ar naudas viltošanu būtiski nemainās**. Konstatēto viltojumu skaits pieaug nenozīmīgi, un tas nekādā veidā nenodara būtisku kaitējumu ekonomikai. Naudas drošības eksperti ir pārliecināti, ka arī Latvijā nav gaidāma situācijas pasliktināšanās pēc eiro ieviešanas;
- Kopš 2002. gada Latvijā konstatētas 915 viltotas eiro banknotes un neviena monēta;
- **Latvijā pārsvarā vilto monētas** – visvairāk viena lata, seko 50 santīmu un divu latu monētas. No banknotēm visbiežāk vilto 20 latus, tomēr kopumā viltoto banknošu skaits ir neliels:

Atklāto viltoto lata naudaszīmju skaits

	2012	kopā (1994-2012)
Ls 500	0	33
Ls 100	2	504
Ls 50	4	79
Ls 20	77	1336
Ls 10	27	558
Ls 5	23	1503
Ls 2	1069	57 012
Ls 1	10 677	71 092
Ls 0.5	4694	13 828
Ls 0.2	3	866
Ls 0.05	0	27
Kopā	16 576	146 838

Faktu lapa – eiro banknotes un monētas

- Visām eirozonas valstīm ir **vienādas eiro banknotes**, kuras var raksturot ar formulu "7+1" – septiņas pirmās sērijas eiro banknotes un pirmā otrās (Eiropas) sērijas banknote, kura tika laista klajā šā gada pavasarī;
- Katrai no 17 eirozonas valstīm ir vienā (Eiropas) pusē vienādas, bet otrā (nacionālajā) pusē - **atšķirīgas eiro monētas**;
- Katrai eirozonas valstij ir iespējas izlaist speciālas – kolekciju un piemiņas – monētas;
- Apgrozībā ir **septiņu nominālvērtību eiro banknotes** – 5, 10, 20, 50, 100, 200 un 500 eiro, un uz tām attēloti dažādu Eiropas vēstures periodu arhitektūras stili;

- Euro banknotēs iestrādāti **dažādi pretviltošanas elementi** (dobspiede, ūdenszīmes, aizsargjoslas, mikroteksts, hologrammas, UV un IS gaismā redzami elementi);
- Jebkuru eiro banknoti var **viegli pārbaudīt, to aptaustot, apskatot un pagrozot**. Latvijas iedzīvotājiem, kuri labi pazīst lata banknotes un to drošības pazīmes, neradīsies grūtības ar eiro;
- Kolēģi Eiropas Centrālajā bankā ir apkopojuši vairākus interesantus faktus. Kā piemērs izmantota 5 eiro banknote. Aprēķināts, ka 5 eiro banknotes vidēji "dzīvo" 13 mēnešus – tas līdzinās mārītes mūža ilgumam. Apgrozībā ir 900 tonnas 5 eiro banknošu – tās sver tikpat, cik divas piekrautas "Airbus A380" lidmašīnas (tā ir lielākā pasažieru lidmašīna pasaulē). Ja visas 2012. gadā izgatavotās 5 eiro banknotes noliktu rindā citu aiz citas, varētu aizsniegt Mēnesi; savukārt, ja šādi izkārtotu visas 2012. gadā apgrozībā esošās 5 eiro banknotes, Zeme tiktu apjozta 4.6 reizes;
- Apgrozībā ir laistas **astoņu dažādu nominālu eiro un centu monētas** - 1 un 2 eiro un 1, 2, 5, 10, 20 un 50 centi. Tātad nomināli ir tādi paši kā lata un santīmu monētām;

- Euro monētām ir **dažādi drošības elementi** (speciāls sakausējums, viegli magnētisks centrs 1 un 2 eiro monētām, atšķirīgas monētu joslas);
- **Visas eiro monētas ir derīgas visās eirozonas valstīs**. Tātad arī Latvijā varēs norēķināties un cilvēku makos nonāks dažādas eiro monētas;
- Uz citām valstīm ļaudis parasti izved nelielu daudzumu skaidras naudas atlikumu monētās to svāra dēļ. Tādējādi katrā valstī apgrozībā vairumā gadījumu cirkulē šajā valstī izlaistās eiro monētas;
- Detalizēta informācija par eiro naudas zīmēm - Eiropas Centrālās bankas interneta vietnē www.jaunas-euro-banknotes.eu un Latvijas Bankas mājaslapā www.bank.lv.

Faktu lapa – reģionālo semināru cikls

- Nauda ir jāpazīst – īpaši profesionāļiem, bet arī ikvienam no mums. Novembrī-janvārī kopā ar ECB skaidrosim plaši, bet sākam ar kasieriem
- LB un LDDK informatīvi izglītojošo semināru cikls "**Kas jāzina par eiro drošību - kasieriem un ikvienam no mums**" (2013. gada 24. septembris - 21. novembris, 26 pilsētās)

Pilsētas un datumi:

Salacgrīva – 24. septembris	Kuldīga – 24. oktobris
Valmiera – 25. septembris	Saldus – 29. oktobris
Sigulda – 26. septembris	Liepāja – 30. oktobris
Cēsis – 27. septembris	Bauska – 31. oktobris
Smiltene – 1. oktobris	Aizkraukle – 5. novembris
Gulbene – 2. oktobris	Jēkabpils – 6. novembris
Alūksne – 3. oktobris	Madona – 7. novembris
Ogre – 4. oktobris	Daugavpils – 12. novembris
Jelgava – 8. oktobris	Krāslava – 13. novembris
Dobele – 9. oktobris	Preiļi – 14. novembris
Tukums – 10. oktobris	Balvi – 19. novembris
Talsi – 22. oktobris	Rēzekne – 20. novembris
Ventspils – 23. oktobris	Ludza – 21. novembris

- Lektori - LB skaidras naudas eksperti Andris Tauriņš un Aleksandrs Antiņš; LB ekonomikas un starptautisko attiecību eksperti; eksperti nodokļu, grāmatvedības un cenu norādīšanas jautājumos
- Programma – pirmajā daļā par eiro banknotēm un monētām, citiem **profesionāliem naudas lietotājiem** svarīgiem ar pāreju uz eiro saistītiem jautājumiem; otrajā daļā - ko **katram vērts zināt** par pāreju un eiro naudas zīmēm